

**A Göd-felsői kékperjés láprét helyi jelentőségű
Természetvédelmi Terület, és a felsőgödi nádas terület
botanikai jellemzése, és természetvédelmi szempontú
értékelése**

Készítette: Szénási Valentin
Készült: 2005.11.09.

Bevezetés

Jelen munka egy, a Göd Város Polgármesteri Hivatala felkérésére készített tanulmány. Tartalmazza a Göd-felsői kékperjés láprét helyi jelentőségű Természetvédelmi Terület, és a felsőgödi nádas terület botanikai jellemzését, és természetvédelmi szempontú értékelését, hangsúlyozottan a Göd 05/1-13; 26-37, és a Göd 09/1-30 hrsz-ú területekre koncentrálnak, másrészt feladata annak megvizsgálása, hogy a fent írt helyrajzi számú földterületeken lehetséges-e, illetve milyen módon lehetséges épületek, építmények elhelyezése.

Anyag és módszer

A területeken található természeti értékeket és a táji adottságokat 2005. október-november hónapok között végzett terepbejárások során állapítottam meg. A termőhely, a fiziognómia és a fajkompozíció figyelembevételével kerültek megállapításra a főbb élőhelyek - az Általános Nemzeti Élőhely Rendszer kategóriái alapján (továbbiakban - Á-NÉR) (1. táblázat) - és a jellegzetes növénytársulások. A felmért természeti értékeket a Seregélyes Tibor által kidolgozott "Természetvédelmi Értékkategória (továbbiakban - TÉK) botanikai értékek alapján" rendszerrel kategorizáltam (2. táblázat). A felmérések, terepbejárás során szerzett információkat kiegészítettem a szakirodalomban felelhető, a tárgyalt területekre vonatkozó adatokkal, illetve a Házy Judit biológus által 2002-ben készített botanikai felmérés egyes florisztikai adataival. Részletes vegetáció-leírás és értékelés mindkét területről készült (1. melléklet). A területeket bemutató fotódokumentáció 2005. október hónapjában készült.

1. táblázat Általános Nemzeti Élőhely Rendszer kategóriái

ÉLŐHELYEK JELE	ÉLŐHELYEK ELNEVEZÉSEI
<i>TERMÉSZETES ÉLŐHELYEK</i>	
A	Hínarasok
A1	Békalencsés, rucaörömös, tócsagazos úszóhínár
A2	Rencés, kolokános lebegő hínár
A3	Békaszőlős, süllőhínaras, tündérrózsás, vízitökös, tündérfátylas, sulymos rögzült hínár
A4	Békaliliomos és lápi hínár
A5	Víziboglárkás, tófonalas vagy csillárkamoszatos szikes hínár
B	Mocsarak
B1	Tavak zárt nádasai és gyékényesei
B2	Tavi harmatkásás, békabuzogányos, tavi kákás, mételykórós mocsarak
B3	Vízparti virágkákás, csetkákás, vízi hídörös, stb. mocsarak és nádasok
B4	Zsombékosok
B5	Nem zsombékoló magassásrétek
B6	Zsiókás és sziki kákás szikes mocsarak
C	Forráslápok, átmeneti és dagadólápok

C1	Mészkerülő, illetve meszes talajú forráslápok
C2	Tőzegmohás átmeneti lápok
C3	Tőzegmohalápok
D	Üde sík- és dombvidéki rétek rétlápok
D1	Üde és nádasodó láprétek-rétlápok
D2	Kiszáradó kékperjés láprétek
D3	Dombvidéki mocsárrétek
D4	Alföldi mocsárrétek
D5	Patakparti és lápi magaskórósok
E	Domb- és hegyvidéki gyepek
E1	Franciaperjés domb- és hegyvidéki rétek
E2	Veres csenkeszes hegyi rétek
E3	Hegyvidéki sovány gyepek
E4	Szőrfűgyepek
E5	Csarabosok
F	Szikesek
F1	Ürmöspuszták
F2	Szikes rétek
F3	Sziki magaskórósok
F4	Mézpázsitos szikfokok
F5	Padkás szikesek és szikes tavak iszapnövényzete
G	Nyílt szárazgyepek
G1	Évelő nyílt homokpusztai gyepek
G2	Mészkedvelő nyílt sziklagyepek
G3	Mészkerülő nyílt sziklagyepek
H	Zárt száraz és félszáraz gyepek
H1	Zárt sziklagyepek
H2	Sziklafüves lejtősztyepprétek
H3	Pusztafüves lejtősztyeppék és erdősztyepprétek
H4	Stabilizálódott félszáraz irtásrétek, gyepek és száraz magaskórósok
H5	Alföldi sztyepprétek
I	Nem ruderális pionír növényzet
I1	Árterek és zátonyok pionír növényzete
I2	Löszfalnövényzet
I3	Sziklafalak és kőfalak növényzete
I4	Görgetek pionír növényzet
J	Liget- és láperdők
J1	Fűz- és nyírlápok
J2	Égerlápok és égeres mocsárerdők
J3	Bokorfüzesek
J4	Fűz- és nyárligetek
J5	Égerligetek
J6	Tölgy-kóris-szil ligetek
K	Üde lomboserdők
K1	Alföldi gyertyános-tölgyesek és üde gyöngyvirágos-tölgyesek
K2	Hegyvidéki gyertyános-tölgyesek
K3	Nyugat-délnyugat-dunántúli bükkösök és gyertyános-tölgyesek
K4	Dél-dunántúliezüst hársas-bükkösök és gyertyános-tölgyesek

K5	Középhegységi szubmontán és montán bükkösök
K6	Törmeléklet erdők, szurdokerdők és sziklai bükkösök
K7	Üde mészkerülő tölgyesek és bükkösök
L	Zárt száraz lomboserdők
L1	Mészkedvelő és melegkedvelő tölgyesek
L2	Cseres-tölgyesek
L3	Lombelegyes, tölgyes jellegű sziklai maradványerdők
L4	Száraz mészkerülő tölgyesek
M	Fellazuló száraz lomboserdők és cserjések
M1	Molyhos tölgyes bokorerdők
M2	Tatás juharos lösztölgyesek
M3	Sziki tölgyesek
M4	Pusztai tölgyesek
M5	Borókás-nyarasok
M6	Sztyeppcserjések
M7	Sziklai cserjések
M8	Száraz-meleg erdőszegélyek
N	Fenyőerdők
N1	Mészkerülő erdei fenyvesek
N2	Mészkedvelő erdei fenyvesek
N3	Lucfenyvesek
TERMÉSZETKÖZELI BOLYGATOTT ÉS GYOMOS ÉLŐHELYEK	
O	Másodlagos, illetve jellegtelen származék mocsarak, rétek és gyepek
O1	Kiszáradó, jellegtelen és másodlagos mocsarak és sásosok
O2	Zavart és degradált felszínek iszapnövényzete
O3	Ártéri és mocsári ruderalis gyomnövényzet
O4	Ártéri félruderalis növényzet
O5	Alföldi gyomos szárazgyepek
O6	Alföldi gyomos üde gyepek
O7	Domb- és hegyvidéki gyomos szárazgyepek
O8	Domb- és hegyvidéki gyomos üde gyepek
O9	Másodlagos, egyéves homoki gyepek
O10	Természetközeli mezsgyék, rézsúk és gátak növényzete
O11	Természetközeli gyepek felhagyott szántókon
O12	Felhagyott szőlők és gyümölcsösök
O13	Taposott gyomnövényzet
P	Természetközeli, részben másodlagos gyep-erdő mozaik
P1	Zárt erdők helyén kialakult vágáscserjések és őshonos fafajú pionír erdők
P2	Spontán cserjésedő-erdősödő területek
P3	Fiatal erdősisítés degradált természetközeli gyepmaradványokkal
P4	Fáslegelők
P5	Gesztenyeligetek
P6	Kastélyparkok és arborétumok az egykori vegetáció maradványaival vagy regenerálódásával
R	Másodlagos, illetve jellegtelen származék-erdők ligetek
R1	Spontán beerdősödött területek részben betelepült cserje- és gyepszinttel
R2	Tájidegen fafajokkal elegyes erdők részben túlélte/betelepült cserje- és gyepszinttel
R3	Jellegtelen telepített erdő részben betelepült cserje- és gyepszinttel

ERDŐ-, MEZŐGAZDASÁGI ÉS EGYÉB ÉLŐHELYEK	
S	Telepített erdészeti faültetvények és származékaik
S1	Akácosok
S2	Nemes nyarasok
S3	Egyéb tájidegen lomboserdők
S4	Erdei- és feketefenyvesek
S5	Egyéb tájidegen fenyvesek
S6	Nem őshonos fajokból álló spontán erdők cserjések
S7	Facsoportok, erdősávok és fasorok (fásítások)
T	Agrár élőhelyek
T1	Egyéves szántóföldi kultúrák
T2	Évelő szántóföldi kultúrák
T3	Zöldség- és dísznövénykultúrák
T4	Rizskultúrák
T5	Vetett rétek és legelők
T6	Kistáblás mozaikok
T7	Nagyüzemi szőlők és gyümölcsösök
T8	Kisüzemi szőlők és gyümölcsösök
T9	Kiskertek
U	Egyéb élőhelyek
U1	Belvárosok, lakótelepek
U2	Kertvárosok
U3	Falvak
U4	Telephelyek, roncsterületek
U5	Meddőhányók
U6	Nyitott bányafelületek
U7	Homok-, agyag- és kavicsbányák, csupasz löszfalak, digó- és kubikgödrök
U8	Folyóvizek
U9	Állóvizek

2. táblázat Seregélyes T. által kidolgozott élőhely természetességét értékelő rendszer

Értékszám	Kritérium	Példa
1	A természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő	szántók, bányaudvarok, intenzív erdészeti és gyümölcskultúrák, meddőhányók, vizek beton parttal, stb.
2	A természetes állapot erősen leromlott, az eredeti társulás csak nyomokban van meg, domináns elemei szórványosan, nem jellemző arányban fordulnak elő, tömegesek a gyomjellegetű növények	intenzív gyepkultúrák, fenyérfüves és csillagpázsitos legelők, szántó vagy gyep helyére telepített erdő, vizek mesterséges mederrel, stb.
3	A természetes állapot közepesen romlott le, az eredeti vegetáció elemei megfelelő arányban vannak jelen, de színező elemek alig fordulnak elő, jelentős gyomok és a jellegtelen fajok aránya	túlhasznált legelők, intenzív túrizmus által érintett területek, stb.
4	Az állapot természetközeli, az emberi beavatkozás nem jelentős, a fajszám a társulásra jellemző maximum közelében van, a színező elemek aránya jelentős, a gyomok és a jellegtelen növények aránya nem jelentős	erdészeti kezelés alatt álló öreg erdők, természetes parti övezettel rendelkező vizek, régebben felhagyott gyümölcsösök, stb.
5	Az állapot természetes illetve annak tekinthető, a színező elemek (a zömük védett faj) aránya kiemelkedő, köztük reliktum jellegű ritkaságok is, gyomnak minősülő faj alig	őserdők, őslápok, meredek, hasznosíthatatlan sziklagyepek, tőzegmohalápok szép lápi flórával, fajgazdag hegyi kaszálórétek, stb.

Természet- és növényföldrajzi jellemzés

Mindkét vizsgált terület Göd város külterületének részét képezi, bár a kékperjés láprét helyi jelentőségű Természetvédelmi Terület a város belsejében fekszik.

A vizsgálat területek a Pesti hordalékkúp-síkság kistájhoz tartoznak, annak északi részén helyezkednek el. Növényföldrajzi szempontból a Pannóniai (*Pannonicum*) flóratartomány Alföldi (*Eupannonicum*) flóraidékének Duna-Tisza közti (*Praematricum*) flórajáráshoz tartoznak.

A flórajárást két nagy folyónk a Duna és a Tisza közötti homokbuckás vidéket foglalja magába Pest, és Bács-Kiskun megye területén. Ezen a hatalmas területen, a *Praematricum* flórajáráásban markáns megjelenésű, egyedi fajösszetételű vegetációtípusok találhatók. Magyarországon itt fejlődött ki és talán maradt fenn legszebb állapotában a homokpusztai növényzet. A laza, meszes homokon több pázsitfűfaj és egyéb jellegzetes fajok társulásalkotók (pl. *Festuca vaginata*, *Syrenia cana*, *Colchicum arenarium*, *Gypsophyla fastigiata*, *Corispermum nitidum*, *Polygonum arenarium*). A homoki növényzet vegetáció- és flóratörténeti szempontból is kimagasló nemzeti kincsünk, amely több bennszülött fajjal és alfajjal büszkélkedhet (pl. *Puccinellia pannonica*, *Dianthus diutinus*). A flóraidék egy másik jellegzetes élőhelytípusa a szoloncsák szikes, mely szintén jelentős természeti értéket képvisel, de amely élőhelytípus a vizsgált területen, és tágabb környezetében sem található már meg. A nyáras-borókás és pusztai tölgyes foltok szintén nincsenek jelen, de a síkvidékekre jellemző vizes élőhelytípusok megtalálhatók, illetve ezek képezik jelen felmérés tárgyát. Ezek a hajdan nagy kiterjedésű vízi- ill. mocsári-lápi vegetációtípusok mára jelentősen átalakultak, jórészt degradált formában maradtak fenn. A terület potenciális erdőtársulásai a fűzlápok (*Calamagrostio-Salicetum cinereae*), bokorfüzesek (*Salicetum purpureae*), fűz-nyár ligeterdők (*Salicetum albaefragilis*), a keményfás ligeterdők (*Querc-Ulmetum*), a láperdők (*Fraxino pannonicae-Alnetum*), valamint az ármentes térszíneken a gyöngyvirágos tölgyesek (*Convallario-Quercetum roboris*), lehettek. **A vizsgált területek lápi vegetációmaradványai is ezen élőhelykomplex hírmondóiként maradtak fenn, illetve ezen élőhelytípus jelenkori reprezentánsai.** A két felmért terület közül a Göd-felsői kékperjés láprét természetvédelmi szempontból nagyobb értéket képvisel, mint a felsőgödi nádas terület.

A magasabb térszín vegetációját már a letelepülő emberek alakították, ma itt nagy kiterjedésű szántókat és egyre gyakrabban iparterületeket, telephelyeket találunk. Ezen területeknek az Á-NÉR kategóriái a következők: O13, R1, S1, S2, S6, S7, T1, U4.

A Göd-felsői Kékperjés Láprét helyi jelentőségű természetvédelmi terület flórája, és vegetációja

A gödi kékperjés láprét helyi jelentőségű természetvédelmi terület területe mintegy 24 hektár.

Keleti irányból Göd város belterülete, északról bekötőút, délről, és nyugatról az Ilka-patak, valamint egy csatorna határolja.

Talajviszonyaira a réti talajok, illetve tőzeges láp- és réti talajok jellemzőek. A terület déli, délnyugati, magasabb térszínű részein szárazabb réti talajok jellemzőek, melyeken már homokpusztai vegetáció található.

A munka során kiemelten kezelt Göd 05/1-13, 26-37 helyrajzi számú területek vegetációjának jellemzése a védett terület többi részétől leválasztva történik az alábbiakban:

Göd 05/1-13:

A helyi jelentőségű védett terület keleti szegélyét képező teleksor vegetációja nagymértékben degradált, amely a lakott terület és a védett terület központi részei közötti fekvésnek tulajdonítható. Alapvetően másodlagos, illetve maradványjellegű rekettyefüzes foltok (Á-NÉR: R1) találhatóak itt, amelyek gyepszintjében részben az eredeti lápréti vegetáció egyes tágtűrűsű elemei is jelen vannak még (pl.: veresgyűrű som, gyepes sédbúza), de főként tág tűrőképességű, indifferens fajok dominanciája jellemző. Ezek közül néhány:

Réti ecsetpázsit (*Alopecurus pratensis*)

Réti perje (*Poa pratensis*)

Közönséges tarackbúza (*Agropyron repens*)

Libapimpó (*Potentilla anserina*)

Csomós ebír (*Dactylis glomerata*).

Mellettük foltokban főként a ruderalis jellegű területrészeken (feltöltés) gyomjellegű, illetve adventív, invazív gyomfajok is elég nagy területarányban vannak képviselve (Á-NÉR: O6, O13).

Pl: lándzsás őszirózsa (*Aster lanceolatus*)

Fűzlevelű őszirózsa (*Aster salignus*)

Magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)

Komló (*Humulus lupulus*)

Nagy csalán (*Urtica dioica*).

A területrész Természetvédelmi Értékkategória szerinti besorolása területrésztől függően: 1-2.

Göd 05/26-37:

A természetvédelmi terület déli határát jelentő telkek vegetációja az előzőekben ismertetett területrésznél jóval nagyobb természetvédelmi értéket képvisel.

A területrész déli sarka (05/28) degradált sztyeppréti maradvány (Á-NÉR: H5-O5), amely jellegzetes kétszikű kísérőfajait nagyrészt már elvesztette. Néhány stressztoleráns egy- és kétszikű azonban jól jellemzi a területrész növényzetét, mint pl.:

Budai imola (*Centaurea sadlerana*)

Vörös fogfű (*Odontites rubra*)

Üstökös pacsirtafű (*Polygala comosa*)

Tejoltó galaj (*Galium verum*)

Siskanád (*Calamagrostis epigeios*)

Réti perje (*Poa pratensis*). TÉK: 2-3.

A 05/26-27 hrsz-ú területrészeken a mélyülő térszín hatására a vegetáció átalakul, és üde mocsár, illetve lápréti gyepvegetáció jelenik meg, melyben nagy borításértékkel bokorfüzesek jelennek meg.

A gyepvegetáció jó állapotú, karakter, és kísérőfajokban viszonylag gazdag. Ezek közül néhány

Őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*)

Mocsári zsurló (*Equisetum palustre*)
Erdei angyalgyökér (*Angelica sylvestris*)
Gyepes sédbúza (*Deschampsia caespitosa*).
Á-NÉR: D2-D4-R1), TÉK: 2-4.

A Göd 05/30-34-35-36-37, és részben a 05/31 hrsz-ú területek vegetációja el van dőzerolva.

A helyi jelentőségű természetvédelmi terület további területrészei változatos, de rendkívül sérülékeny, különösen a vízviszonyok megváltozását rosszul toleráló lápi és mocsári vegetációnak nyújtanak élőhelyet. Ezek közül az alábbi élőhelytípusok (növénytársulás csoportok) dominánsak, illetve jellemzőek: nádas (Á-NÉR: B1), magassásos (Á-NÉR: B5), kékperjés láprét (Á-NÉR: D2), mocsárrét (Á-NÉR: D4), és rekettyés (Á-NÉR: R1).

Nádas: a védett terület legmélyebb térszíneit, és a feltöltődött tó medrét nádas borítja. Jellemzően fajszegény társulás, amely a névadó fajon kívül elszórtan tartalmaz egyéb kísérő elemeket (pl. széleslevelű gyékény, keskenylevelű gyékény, érdes tócsagaz, közönséges békaszőlő, ágas békabuzogány, mocsári nőszirm). A nádas, mint élőhely rendkívül fontos szereppel bír a vízi életközösségekben, részint biológiai víztisztító szerepe, részint a nádhoz kötődő állatfajok (rovarok, madarak, emlősök) miatt.

Magassásos: a védett területen főként két magassásos társulás, a mocsári sásos (*Caricetum acutiformis*), illetve a téli sásos (*Cladietum mariscii*) van jelen. Mellettük főként a parti sás (*Carex riparia*) és az éles sás (*Carex gracilis*) alkot kisebb állományokat.

A magassásos társulások szintén eredendően fajszegény növénytársulások, amelyek csak kisszámú kísérőfajjal jellemezhetőek (mocsári galaj, réti fűzény, szürke aszat, stb.). A téli sásos természetvédelmi szempontú megítélése vegyes, mert régebben ritka fajnak, illetve társulásnak minősült, napjainkra azonban az ország egyes helyein nagymértékű terjeszkedése figyelhető meg. Ez természetvédelmi szempontból azért káros, mert a nagy konkurenciaerejű téli sás zárt állományai alól kiszorul minden más növényfaj, így az eredeti vegetáció megsemmisül.

Kékperjés láprét: a védett terület névadó növénytársulása, amely azonban egyre kisebb területarányban van jelen. A névadó magyar kékperje (*Molinia hungarica*) mellett a társulás (*Succiso-Molinietum*) másik karakterfaja, az ördögharaptafű (*Succisa pratensis*) is jelen van.

A Molinietumok olyan növénytársulások, amelyek nagyon sok karakterfajjal jellemezhetőek, de területünkön ezek nagy része hiányzik. A jelenlévők közül néhány:

Vérontófű (*Potentilla erecta*)

Muharsás (*Carex panicea*)

Serevényfűz (*Salix repens* ssp. *rosmarinifolia*)

Kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*)

Mocsári kosbor (*Orchis laxiflora* ssp. *palustris*).

A kékperjés láprét állományfoltokba helyenként nedves lápréti vegetáció ékelődött. Ebben ritka fajként jelen van a védett kormos csáté (*Schoenus nigricans*), illetve a mocsári kosbor (*Orchis laxiflora* ssp. *palustris*).

Mocsárrét: a kékperjés lápréthez hasonló élőhelytípus, annál azonban degradáltabb, több indifferens fajjal, és kevesebb jellegzetes kísérővel. Dominálnak a különféle pázsitfűvek (*Poa pratensis*, *Festuca arundinacea*, *Festuca pratensis*, *Deschampsia caespitosa*, *Dactylis glomerata*, *Alopecurus pratensis*, *Phleum pratense*), és jellemzőek a kétszikűek. A terület szárazodásának következtében hosszú távon ezen élőhelytípus térnyerése várható a kékperjés láprét hátrányára.

Rekettyés: spontán felferődött, illetve az eredeti lápi vegetáció maradványának tekinthető hamvas fűz cserjefoltok, amelyekben néhány fás szárú kísérőfaj is jelen van (pl. komló, veresgyűrű som, fekete bodza, fehér nyár, fehér fűz, csigolya fűz). Az állományok gypesztintje hiányzik az erőteljes záródás miatt. A rekettyés foltok ökológiai jelentősége nagy, mert az alapvetően lágy szárú növénytársulásokban az élőhelyi változatosságot nagymértékben növelik.

A bemutatott élőhelytípusok természetvédelmi értéke (TÉK) az egyes állományfoltok állapotától függően: 2-4.

A Felsőgödi nádas terület flórája, és vegetációja

A gödi kékperjés láprét helyi jelentőségű természetvédelmi terület területe mintegy 25 hektár. Északi, keleti, és nyugati irányból Göd város belterülete, míg dél-délkeleti irányból külterületi szántó határolja. Az Ilka-patak a terület közepét szeli keresztül. Talajviszonyaira főként a réti talajok, kisebb részben a fokozottabb mértékű szárazodás következtében tözeges láp- és réti talajok jellemzőek. A Felsőgödi nádas keleti sarkában magasabb térszínű részek találhatóak, melyeken már degradált zárt homokpusztaréti vegetáció tenyészik. A munka során kiemelten kezelt Göd 09/1-30 helyrajzi számú területek vegetációjának jellemzése a nádas területének többi részétől leválasztva történik az alábbiakban:

Göd 09/1-30:

A tárgyalt területet átszelő Ilka-patak bal partján fekvő területrész, amely túlnyomó részben volt kiskerteket, feltöltött területrészeket, legelőket, kisparcellás mezőgazdasági területeket, valamint a 09/30 hrsz-ú területrészen két feltöltődött, és teljesen elnádásodott tómedret foglal magába.

A két tómeder területe, valamint a patak partjától számított 15 méteres nádas sáv mondható a leginkább természetszerű területrészeknek.

Ezeken a helyeken nádas (*Scirpo-Phragmitetum*, Á-NÉR: B1) borítja a felszínt, amelybe helyenként gyékényes foltok ékelődnek. A nádas növénytársulások eredendően nem túlzottan fajgazdag növényasszociációk, és esetünkben is a helyzet áll fenn. A területrész nádas állományai meglehetősen üresek, néhol mocsári galaj (*Galium palustre*), réti füzény (*Lythrum salicaria*) közönséges lizinka (*Lysimachia vulgaris*) tarkítja az egyes állományrészeket. A magasabb térszíneken fekvő nádasok teljesen degradáltak, tömeges bennük a sövényiszulák (*Calystegia sepium*), illetve adventív, invazív növényfajok kezdenek dominánssá válni az ilyen területrészekben. Különösen feltűnő a magas és kanadai aranyvessző (*Solidago gigantea*, *Solidago canadensis*), valamint a lándzsás és füzlevelű őszirózsa (*Aster lanceolatus*, *Aster salignus*) agresszív térhódítása. Ezen fajok nem a természetes vegetáció flóraelemei, hanem Észak-Amerikából származó kerti dísnövények, amelyek a kultúrából kiszökve erőteljes térhódításba kezdtek („özöngyomok”).

A tárgyalt területrész egyéb területeinek természetes vegetációja túlnyomó részben megsemmisült, illetve az erős antropogén hatások erősen módosították, degradálták összetételét. A jelenlegi vegetáció döntően másodlagos, invazív fajokkal erősen fertőzött, természetvédelmi értéke elhanyagolható (TÉK: 1-2). A területrész Á-NÉR kategóriái: O1, O3, O6, O13, P2, T2, T9, U4.

Göd 06 hrsz alrészletei:

Az Ilka-patak jobb oldali partján fekvő területrészt foglalja magába. Itt is jellemző a patak közelében a nádas vegetáció, de a magasabb térszíneken nedves láprét, és kékperjés láprét maradványok mozaikolnak mocsárrét foltokkal.

A láprétek főleg kékperjéből és gyepes sédbúzából állnak, amelyek mellé a társuláscsoport jellegzetes kísérői társulnak, mint pl.:

Lápi sás (*Carex davalliana*)

Kormos csáté (*Schoenus nigricans*)

Hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*)

Szibériai nőszirm (*Iris sibirica*)

Közönséges lizinka (*Lysimachia vulgaris*)

Vérontófü (Potentilla erecta).

Ezen fajok közül az első négy faj országosan is ritka pusztuló természeti érték, ezért védett. A jellegzetes lápréti állományok több helyen magassásosokkal is kombinálódnak, de sajnos itt is erősen terjednek az invazív gyomfajok (főként a Solidago gigantea).

A területész északi határán markáns szintkülönbséggel degradált, feltöltött peremek találhatóak, ahová a környékbeli lakosság a kerti, és egyéb zöldhulladékot hordja, és önti le. Itt ruderalis jellegű Gyomvegetáció tenyészik, amelynek természetvédelmi értéke nincsen.

A feljebb tárgyalt értékesebb területrészek természetvédelmi értéke (TÉK): 2-3. Á-NÉR kategóriái: B1, B5, D2, D4, E1, O5, O6, O13, P2, U4.

A Göd 05/1-13, és Göd 05/26-37 hrsz-ú területek egyéb használatának lehetőségei

A Göd 05/1-13 és Göd 05/26-37 hrsz-ú területek a Göd-felsői Kékperjés láprét elnevezésű helyi jelentőségű természetvédelmi területen fekszenek.

A védett terület jellegéből, termőhelyi sajátosságaiból, adódóan, valamint természetvédelmi értékénél fogva más célú hasznosításra (épület, építmény elhelyezésére) csak a terület magasabb, szárazabb térszíneken fekvő részei alkalmasak. Ezen megfontolások alapján, a természetvédelmi szempontokat messzemenően figyelembe véve az alábbi javaslat tehető:

- a terület délnyugati sarkában fekvő 05/28 hrsz-ú földterület délnyugati sarkában 40x40m-es terület beépíthető
- a terület délkeleti sarkában fekvő 05/30, valamint 05/34, 05/35, 05/36, 05/37 hrsz-ú területek (volt Göd 05/15 hrsz) munkagéppel el lettek dózerolva, vegetációjuk teljes mértékben megsemmisült, emiatt területük beépíthető. A 05/31 hrsz-ú földterület részben szintén el van dózerolva, de nagyobb, mintegy 2/3 része megőrződött. Emiatt, valamint a megsemmisített, és ép természetes vegetáció közötti elhelyezkedéséből adódóan a védett terület állapotára fontos pufferhatással bír, ezért beépítése, illetve egyéb más célú hasznosítása a védett terület állapotának romlását eredményezné. Ez a természetvédelmi célokkal és a hatályos jogszabályokkal (1996. évi LIII. tv.) ellenkezik, ezért beépítése nem javasolt.

A védett terület egyéb helyrajzi számokon nyilvántartott területrészeinek beépítése, illetve egyéb más célú hasznosítása szintén a védett terület állapotának romlását eredményezi, ezért az nem javasolt. Ez hangsúlyozottan érvényes a területet északkeletről, keletről határoló teleksorra (05/1-13 hrsz-ok). Itt a telkek közé foltokban értékes vegetációmadványok ékelődtek, illetve maradtak fenn, valamint a 05/31 hrsz-hoz hasonlóan a védett terület értékesebb belső területrészei felé irányuló zavaró hatások csökkentésében, pufferolásában van kiemelkedő szerepe. A beépítés, egyéb hasznosítások, ennek a pufferhatásnak a csökkenését, vagy megszűnését eredményezik.

A Göd 09/1-30 hrsz-ú területek egyéb használatának lehetőségei

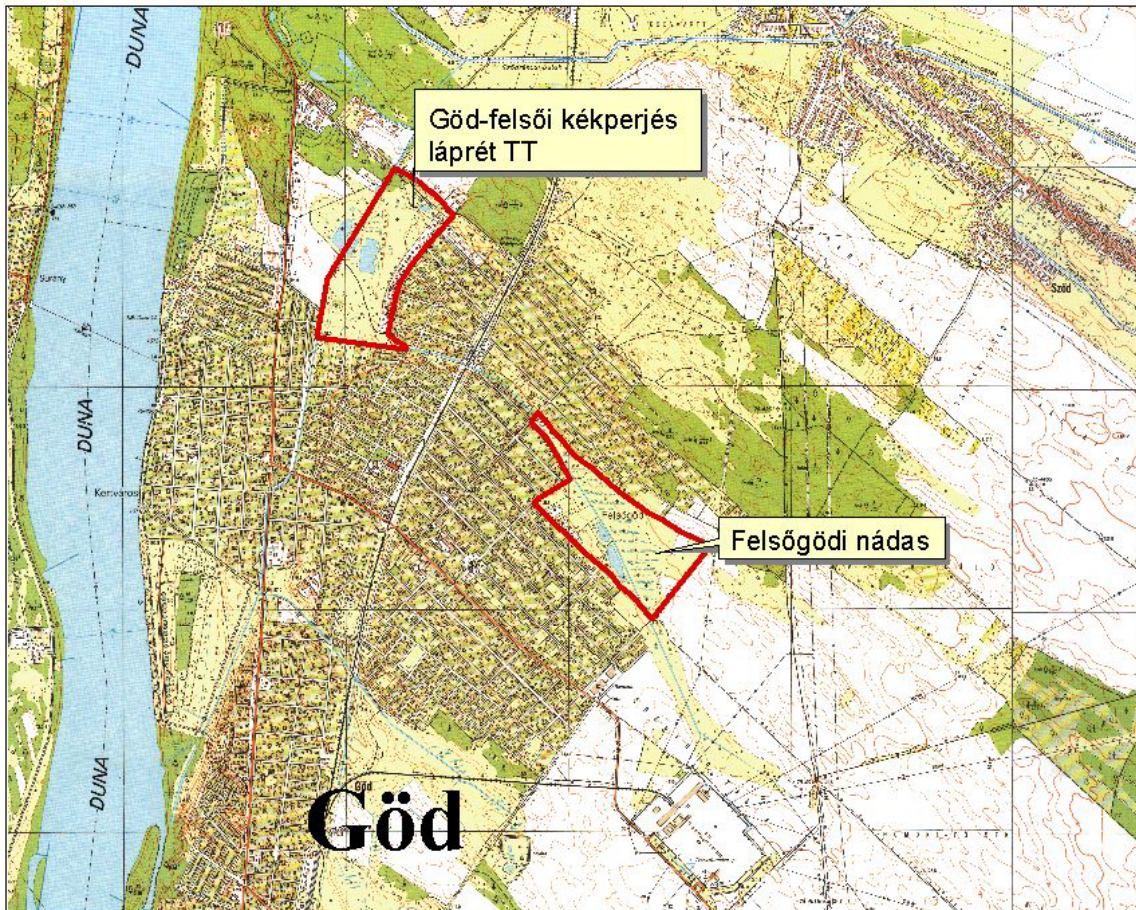
A Göd 09/1-30 hrsz-ú területek a Felsőgödi nádas elnevezésű területen fekszenek.

A tárgyalt terület egyes területrészei jellegükből, termőhelyi sajátosságaikból, adódóan, valamint természetvédelmi értéküknél fogva más célú hasznosításra (épület, építmény elhelyezésére) korlátozottan alkalmasak. Ezen megfontolások alapján, a természetvédelmi szempontokat messzemenően figyelembe véve az alábbi javaslat tehető:

- a terület délnyugati-nyugati szélén fekvő 09/1-30 hrsz-ú földterületek közül az alábbiak beépíthetők: 09/1-12-13-14-16-19-22-23-24-25-26.
- A terület további helyrajzi számú területrészei élő vízfolyással (Ilka-patak) közvetlenül érintkeznek. Emiatt területük korlátozottan beépíthető. A korlátozás területi korlátozást jelent, amely a patakpart és a beépítendő területek közötti 15 méteres védősáv szabadon hagyását jelenti.

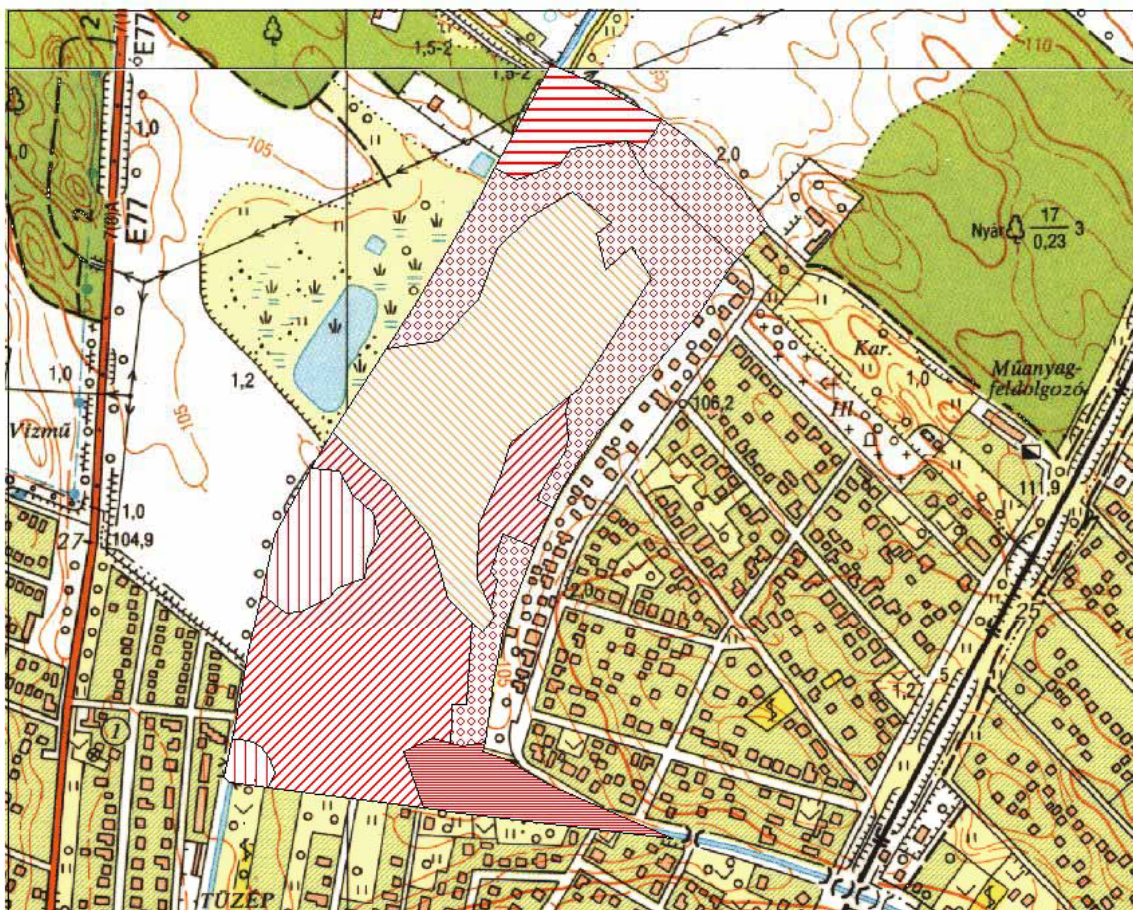
Térképmelléletek

A vizsgált területek áttekintő térképe

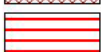

1:28422

A Göd-felsői kékperjés láprét TT vegetációtérképe

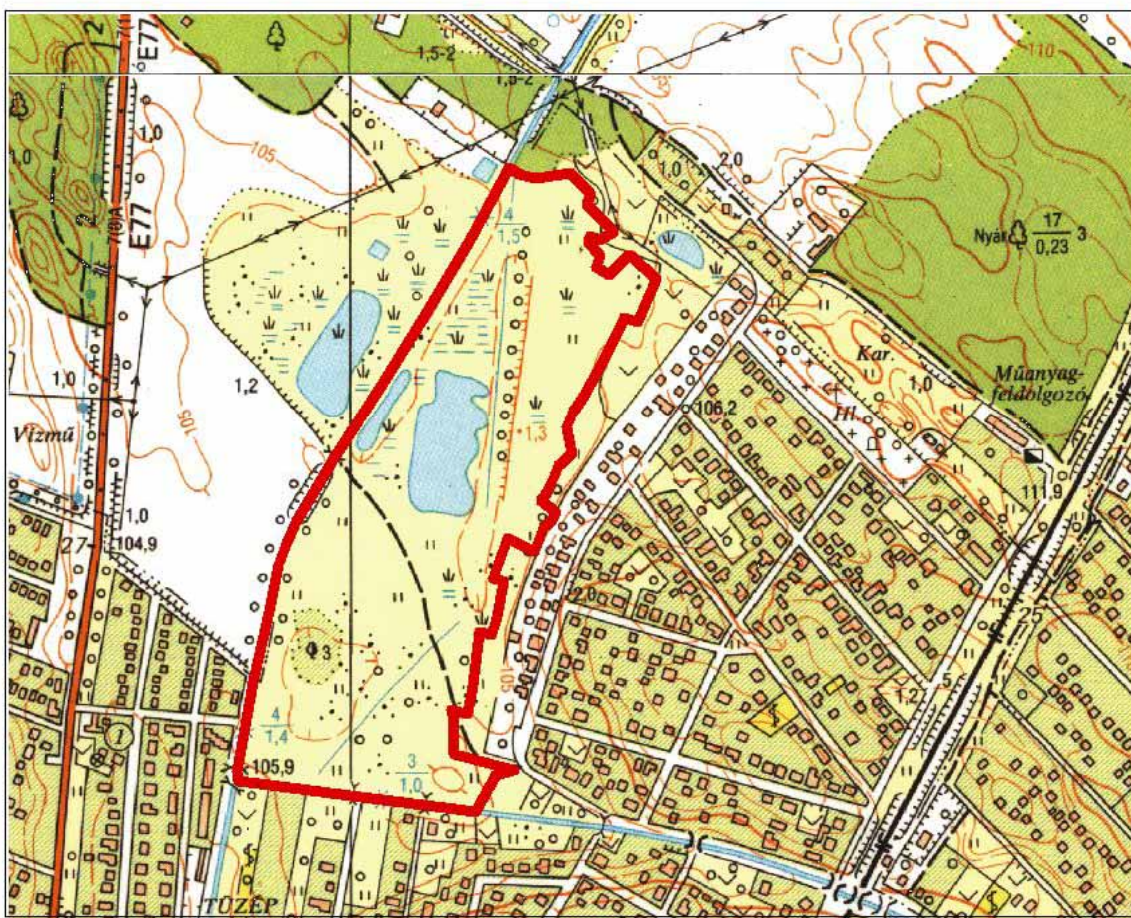

Jelmagyarázat:

- degradált sztyepprét
- eldőzerolt területrész
- kékperjés láprét-mocsárrét komplex
- nádas-télisásos komplex
- ruderália, degradált felszín
- telepített erdő

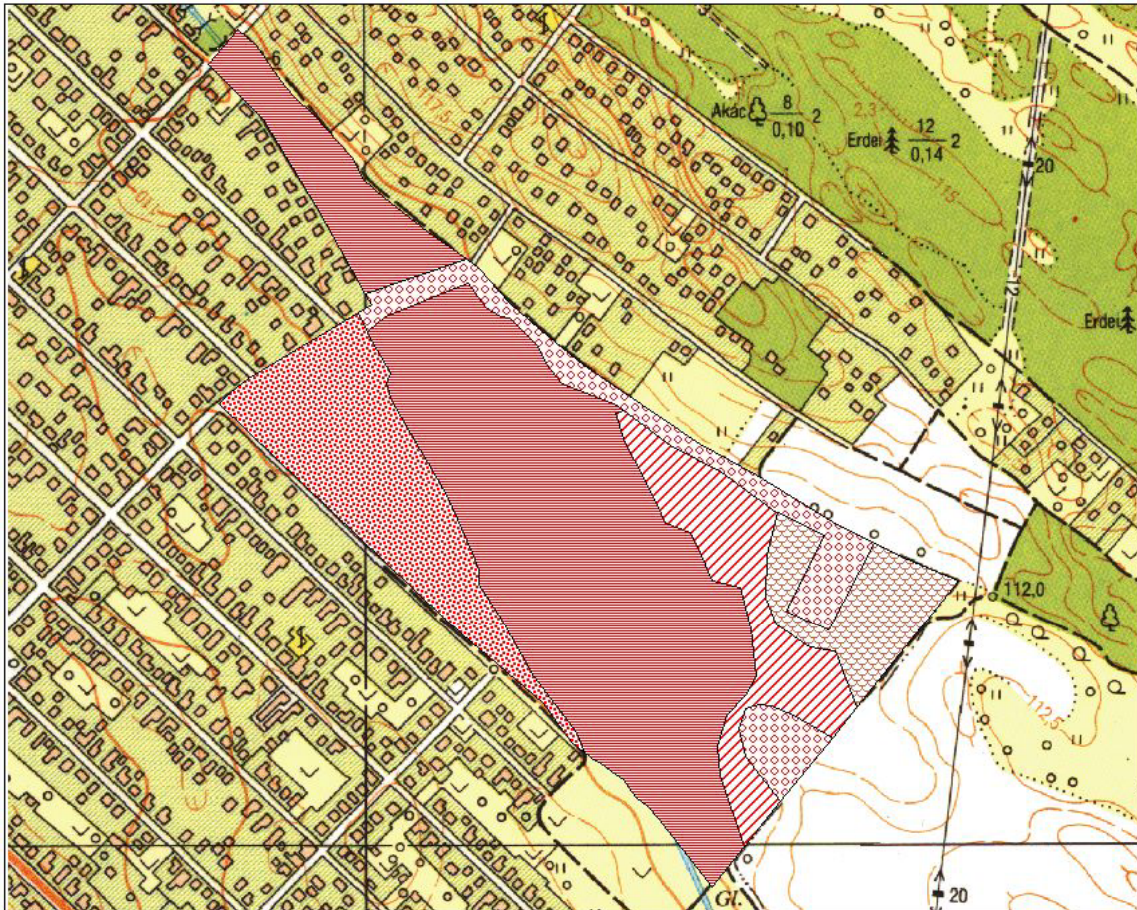
1:6838

A Göd-felsői kékperjés láprét TT természetvédelmi szempontból értékes területrészei

1:6838

A felsőgödi nádas vegetációtérképe

Jelmagyarázat:

- degradált sztyepprét
- gyomos terület
- kékperjés láprét-mocsárrét komplex
- kiskertek, mg-i területek, ruderáliák
- nádas-fűzliget komplex

1:6838

Fényképmelléklet

1. fotó – a felsőgödi nádas, a terület északi sarkában (Ilka-patak)

2. fotó – a felsőgödi nádas, a 06/19 hrsz-ú területről fotózva

3. fotó – a felsőgödi nádas, a 09/30 hrsz-ú területről fotózva (lóléglő)

4. fotó – a Göd-felsői kékperjés láprét, a 05/3 hrsz-ú területről fotózva

5. fotó – a Göd-felsői kékperjés láprét, a 05/21 hrsz-ú területről fotózva

6. fotó – a Göd-felsői kékperjés láprét, a 05/28 hrsz-ú területről fotózva